

RE:FORM

**Forum
Energii**

Plan społeczno-klimatyczny: Jak wspierać obywateli w transformacji?

**Spotkanie Instytutu Reform oraz Forum Energii
30 stycznia 2025 r.**

Agenda

13:45 - 14:10 ***Pokonać ubóstwo energetyczne i transportowe. Plan społeczno-klimatyczny jako instrument systemowej zmiany.***

Wojciech Augustowski, starszy analityk ds. polityk publicznych,
Instytut Reform

Michał Wojtyło, analityk ds. polityk publicznych, *Instytut Reform*

14:10 - 14:30 ***Trzy kroki do skutecznego wsparcia gospodarstw domowych środkami ze Społecznego Funduszu Klimatycznego.***

Konstancja Ziótkowska, starsza specjalistka ds. polityki społecznej,
Forum Energii

14:30 - 14:50 **Komentarze**

- Jan Ruskowski, Dyrektor Zarządzający, Fala Renowacji
- Bartosz Jakubowski, Ekspert Centrum Analiz Klubu Jagiellońskiego ds. transportu
- Aleksandra Krugły, p.o. Dyrektorki ds. rzecznictwa, Fundacja Habitat for Humanity Poland
- Katarzyna Szymczak-Pomianowska, Dyrektor Departamentu Zrównoważonego Rozwoju Urzędu Miasta Wrocławia

Moderacja *Forum Energii*

14:50 - 15:10 **Sesja pytań i odpowiedzi**

Moderacja *Instytut Reform*

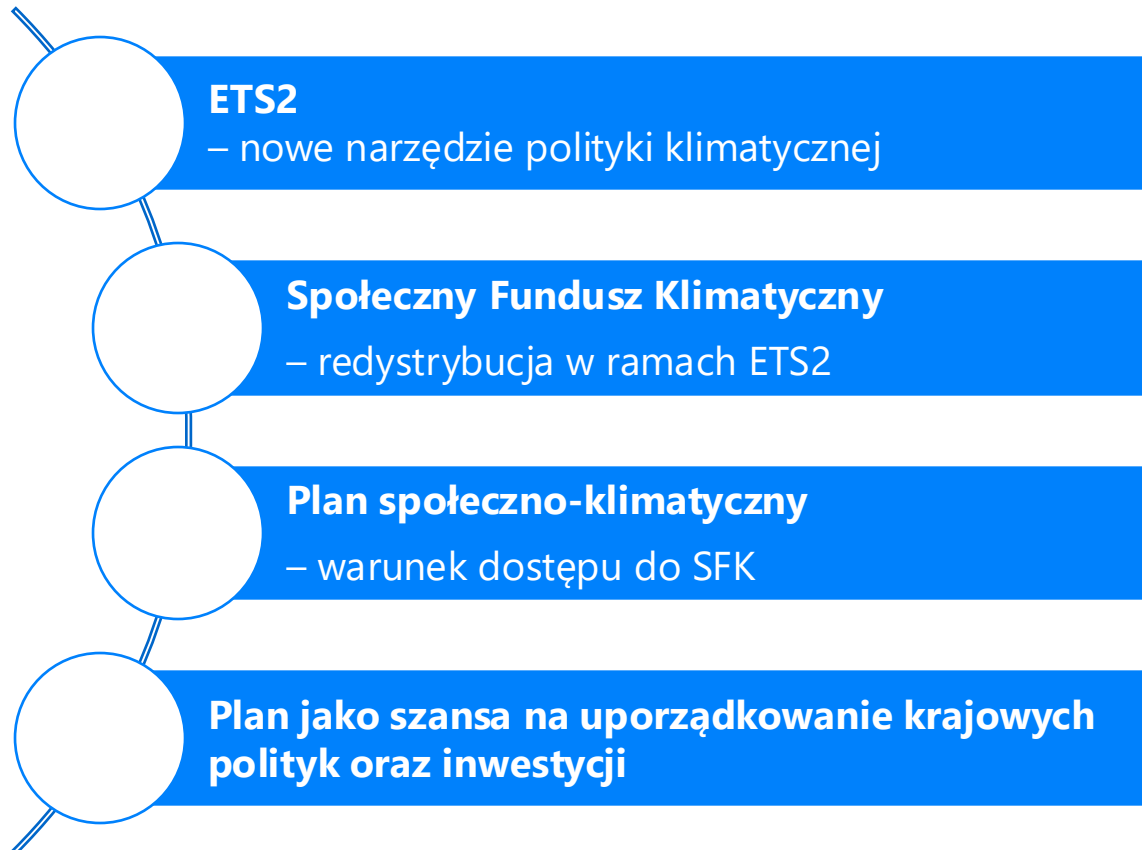
15:10 - 15:15 **Podsumowanie spotkania – *Instytut Reform***

REFORM

Pokonać ubóstwo energetyczne i transportowe. Plan społeczno-klimatyczny jako instrument systemowej zmiany

Wojciech Augustowski, starszy analityk ds. polityk publicznych
Michał Wojtyła, analityk ds. polityk publicznych

ETS2 i Plan społeczno-klimatyczny – od wyzwania do trwałych rozwiązań

Raport Instytutu Reform:

Pokonać ubóstwo energetyczne i transportowe

RAPORT

Pokonać ubóstwo energetyczne i transportowe

Jak przygotować Plan społeczno-klimatyczny?

Wojciech Augustowski, Michał Wojtyła

Warszawa 2025

REFORM

RAPORT

Pokonać ubóstwo energetyczne i transportowe

Plan społeczno-klimatyczny instrumentem systemowej zmiany

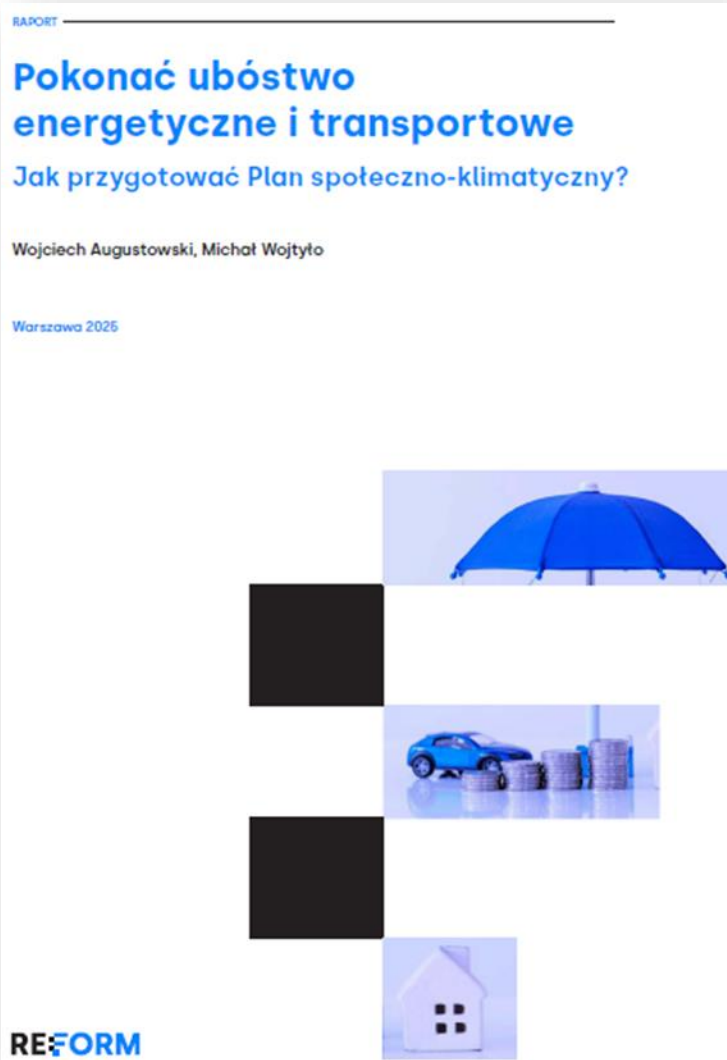
Michał Wojtyła, Wojciech Augustowski, Maciej Lipiński, Aneta Stefańczyk, Aleksander Śniegocki, Zofia Wetmańska

Warszawa 2025

REFORM

Jak przygotować Plan społeczno-klimatyczny?

W publikacji:

- ✓ omawiamy zagadnienia związane z zarządzaniem przez administrację publiczną procesem przygotowania Planu;
- ✓ **dokonyjemy oceny aktualnego stanu prac nad Planem;**
- ✓ wskazujemy na modelowy scenariusz opracowania Planu, uwzględniający wymagania prawne;
- ✓ **przedstawiamy rekomendacje dotyczące przygotowania Planu.**

Rekomendacje dla przygotowania Planu

**Debata
publiczna**

**Debata publiczna dotycząca wejścia w życie
systemu ETS2**

**Zwiększenie zaangażowania politycznego na etapie
konsultacji Planu**

**Zwiększenie zaangażowania wybranych resortów
w proces konsultowania**

Rekomendacje dla przygotowania Planu

**Konsultacje
publiczne**

Pogłębiony proces konsultacji publicznych

**Dodatkowe konsultacje publiczne na etapie
prac RM**

Rozszerzenie grupy konsultowanych podmiotów

Konsultacje publiczne na poziomie lokalnym

Rekomendacje dla przygotowania Planu

Proces

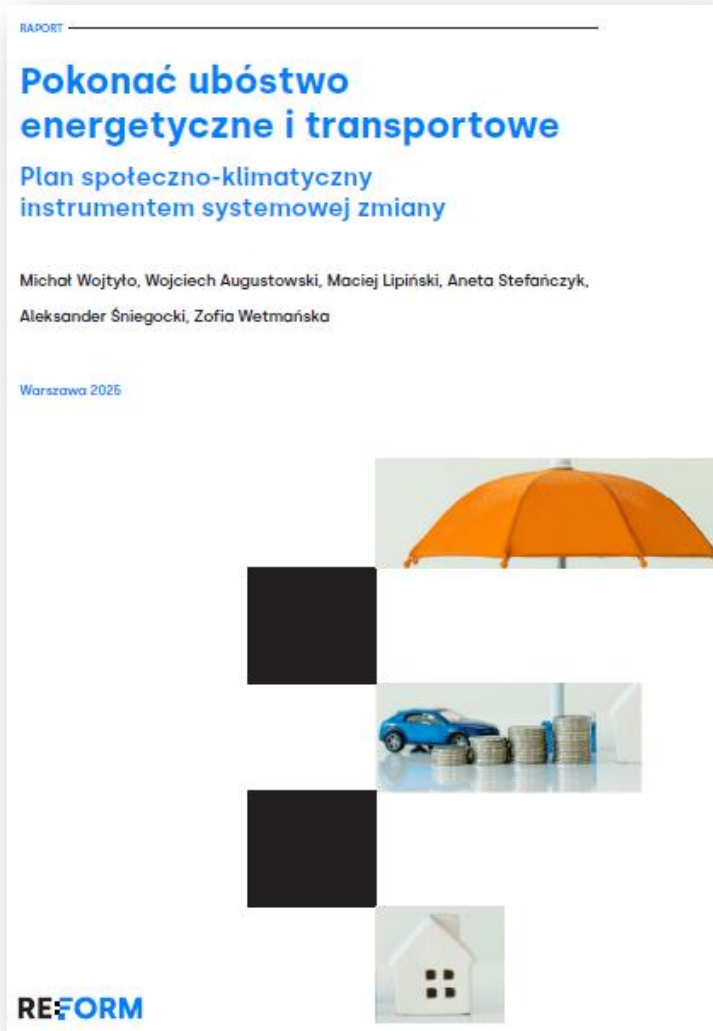
Instytucjonalizacja prac nad projektem Planu:

1) powołanie Pełnomocnika Rządu do spraw Sprawiedliwej Transformacji

2) powołanie formalnego Zespołu ds. opracowania i wdrożenia Planu

3) powołanie formalnych Zespołów na poziomie poszczególnych ministerstw

Plan społeczno-klimatyczny instrumentem systemowej zmiany

W publikacji:

- ✓ przedstawiamy analizę unijnych ram i krajowych uwarunkowań projektowania Planu
- ✓ omawiamy zagadnienia definicyjne i już realizowane krajowe polityki
- ✓ analizujemy zjawiska ubóstwa energetycznego i transportowego po wprowadzeniu ETS2
- ✓ przedstawiamy rekomendacje dotyczące sektora budynków i transportu

Charakter rekomendacji

Inwestycje

- wieloletnie doświadczenie administracji

Środki (reformy)

- systemowe zmiany
- powiązanie z inwestycjami
- znaczący i trwały efekt

Rekomendacje dla zawartości Planu

Pełnomocnik

Powołanie Pełnomocnika Rządu do spraw Sprawiedliwej Transformacji

- stworzenie przestrzeni na przeprowadzenie zmian systemowych
 - umocowanie w strukturze KPRM
 - polityczne wsparcie
-

Polityki publiczne

Opracowanie polityki publicznej dot. minimalizacji zjawiska ubóstwa transportowego

- stałe ramy współpracy
- systemowe rozwiązania
- szerszy harmonogram działań

Opracowanie polityki publicznej dotyczącej minimalizacji ubóstwa energetycznego

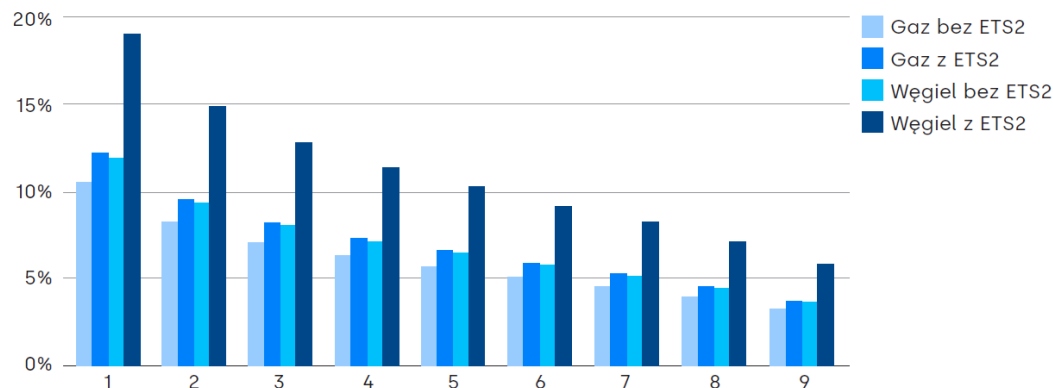
- szersza diagnoza sytuacji
- wymiar mobilności
- propozycje reform i działań

Rekomendacje dla zawartości Planu – budynki

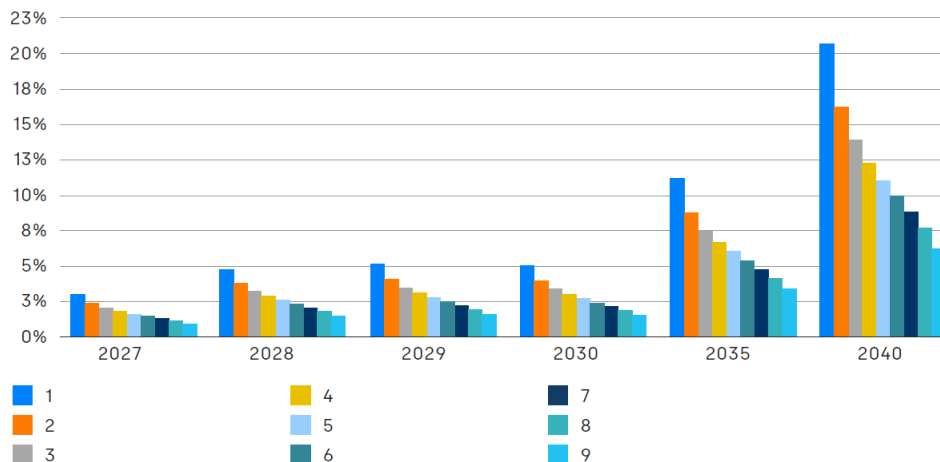

Nowy bon energetyczny

Rys. 6. Udział kosztów ogrzewania gazem ziemnym i węglem kamiennym w dochodzie przeciętnego domu dla poszczególnych decyli dochodowych w 2022 roku w scenariusz bez i z dodatkowymi kosztami ETS2 (55 EUR/t).

Rys. 9. Udział dodatkowych wydatków na węgiel kamienny do ogrzewania związanego z ETS2 w dochodzie dla przeciętnego zużycia z 2022 roku dla poszczególnych decyli dochodowych w latach 2027-2040 [zł]

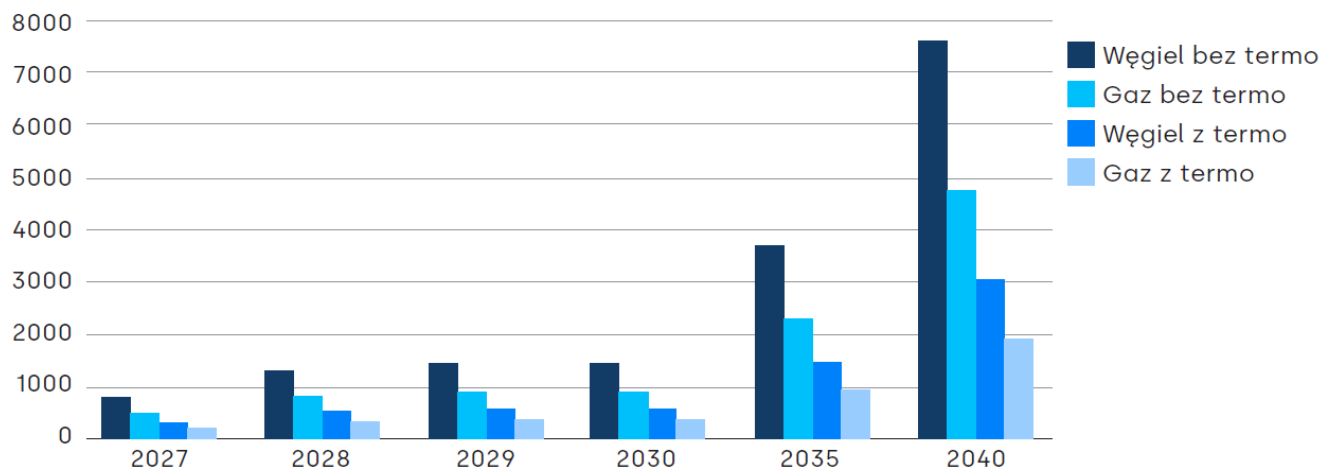
- wykorzystanie doświadczeń
- ochrona najuboższych
- ok. 4 mld euro
- SFK – bezpośrednio zagrożeni
- ETS2 – pozostali ubodzy energetycznie

Opracowanie własne na podstawie: GUS; KOBIZE; EWE; Izdebski i Buk 2024, Eurostat, Ministerstwo Finansów.

Rekomendacje dla zawartości Planu – budynki

Rys. 7. Roczny dodatkowy koszt ogrzewania po wdrożeniu ETS2 w scenariuszu braku termomodernizacji (wariant „0”) i z termomodernizacją (wariant „1”) dla powierzchni ogrzewanej 76,99 m² [zł/rok]

Opracowanie własne na podstawie: [kalkulator POBE, GUS;](#)
[KOBIZE; EWE;](#) ścieżka ETS2 na podstawie Izdebski i Buk 2024

Modyfikacja Programu „Czyste Powietrze”

- odpowiedź na wyzwanie dostępności funduszy
- SFK uzupełnieniem – dodanie wydzielonego komponentu dla zagrożonych
- kryteria również pozadochodowe – **priorytetem odejście od węgla**
- zapewnienie dostępności do programu dla grupy szczególnie wrażliwej

Rekomendacje dla zawartości Planu – budynki

Termo- modernizacja budynków komunalnych

Diagnoza

- niska charakterystyka energetyczna
- prawie połowa zamieszkuje budynki sprzed II wojny światowej*
- 26% mieszkańców ogrzewa się piecami na opał*
- niskie dochody mieszkańców
- niedofinansowanie gminnej polityki mieszkaniowej*

Rekomendacje

- audyty energetyczne
- głęboka termomodernizacja
- wysoka intensywność dofinansowania
- brak wymogu wkładu własnego od mieszkańców
- zobowiązanie do spójnej cyfrowej agregacji danych
- wykorzystanie już istniejących programów – np. program „Termo”

*IBS Policy Paper 02/2022

Rekomendacje dla zawartości Planu – budynki

Budownictwo senioralne dla ubogich energetycznie i transportowo

Diagnoza

- podłączenie do sieci ciepłowniczej znacząco ogranicza skalę
- mieszkańcy domów jednorodzinnych szczególnie narażeni (75%*)
- narażeni na ubóstwo energetyczne – (18% do 30% emeryci lub renciści**)
- narażeni na ubóstwo transportowe, w tym wykluczenie transportowe

Rekomendacje

- tworzenie mieszkań senioralnych poprzez ich budowę, remonty i adaptacje pustostanów na mieszkania
- troska o efektywność i trwałość rozwiązania
- pilotaż – połączenie tzw. środków (działania przygotowawcze) z inwestycjami
- potencjał skalowania

* IBS

**Raport WiseEuropa 2024

Rekomendacje dla zawartości Planu – transport

System doradztwa dla organizacji publicznego transportu zbiorowego

Diagnoza

- ok. 10,5 tys. sołectw (26% w skali kraju) nie ma dostępu do transportu publicznego*
- brak dostępnych i zintegrowanych cyfrowych danych o rozkładach jazdy na terenie całego kraju
- dotychczas często finansowanie do największych i najsprawniejszych samorządów poprzez procedurę konkursową

Rekomendacje

- kluczowe zwiększanie oferty transportu publicznego
- wsparcie systemowe i techniczne na obszarach zagrożonych
- dodatkowo doradztwo dotyczące integracji i pozyskiwania środków
- możliwość zaangażowania CUPT

* Instytutu Rozwoju Wsi i Rolnictwa PAN, MROW IV

Rekomendacje dla zawartości Planu – transport

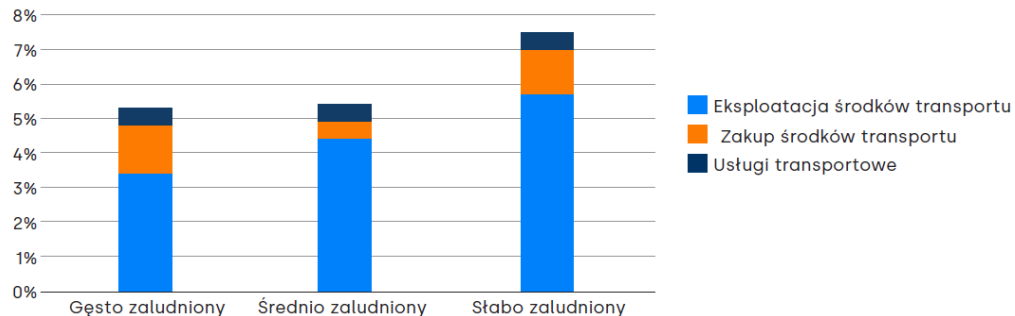
Diagnoza

Modyfikacja Funduszu Rozwoju Przewozów Autobusowych

Rekomendacje

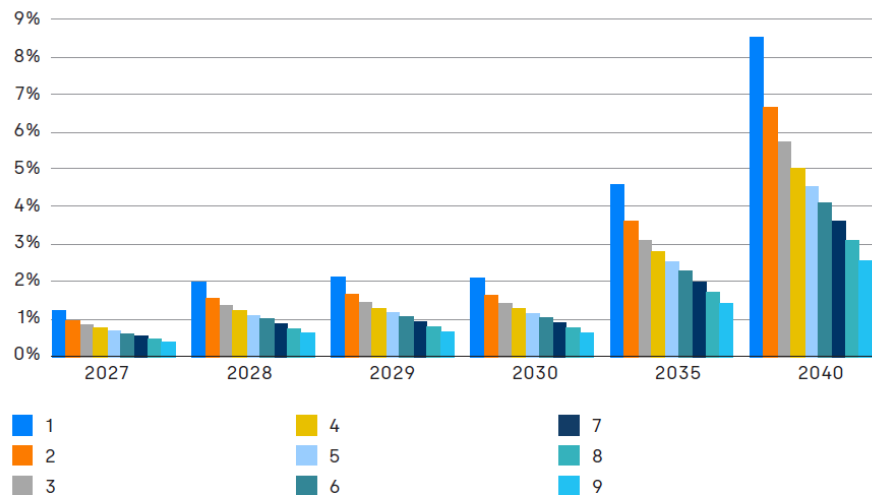
- specjalnie wydzielona pula dla obszarów zagrożonych
- promowanie integracji
- powiązanie z doradztwem i polityką publiczną

Rys. 13. Udział wydatków na transport w ogóle wydatków według poziomu urbanizacji w Polsce w 2020 roku

Opracowanie na podstawie Eurostat [hbs_str_t223]

Rys. 16. Udział dodatkowych wydatków związanych z ETS2 na olej napędowy na 1 pojazd dla przeciętnego zużycia z 2022 roku dla poszczególnych decyli dochodowych w latach 2027-2040.

Opracowanie własne na podstawie: GUS; KOBIZE; Izdebski i Buk, Eurostat, Ministerstwo Finansów.

Dodatkowe wsparcie dla zagrożonych obszarów wiejskich

Pozamiejski ogólnodostępny system transportu na żądanie

- dopełnienie systemu transportu w szczególnych przypadkach
- opracowanie i wdrożenie systemowych rozwiązań wspierających samorządy
- pilotaż z potencjałem do skalowania po ewaluacji

Inwestycje w ciągi pieszo-rowerowe pomiędzy miejscowościami

- tam, gdzie mieszkańcy regularnie się przemieszczają na krótkich dystansach
- przy zidentyfikowanym deficycie tras
- tworzenie alternatywy do auta dla części zagrożonych (m.in. młodzieży)

RE:FORM

Dziękujemy za uwagę

Fundacja Instytut Reform
office@ireform.eu